

Regiondirektörens rapport

December 2018

GÄLLER FÖR VERKSAMHET

Region Norrbotten

PUBLICERINGSDATUM

[Publiceringsdatum Quickpart]

DOKUMENT-ID

ARBGRP583-382524020-530

ANSVARIG

Veronika Sundström

VERSION

0.8

UPPRÄTTAD AV

Kirsti Jussila

Innehållsförteckning

Regiondirektörens rapport	1
Aktuella händelser	3
Nya regionfullmäktige på plats	3
Dataskyddsförordningen och förbättrad informations säkerhet	3
Region Norrbotten lyfts fram som förebild inom avancerad klinisk specialistsjuksköterska (AKS)	3
Hjärtsviktssjuksköterskor på Sunderby sjukhus tog hem Vårdförbundspriset	4
SCIROCCO-projektet i mål, men arbetet mot hälsosammare regioner fortsätter	4
Begränsad tillgång på influensavaccin	4
Kritik från Konkurrensverket	4
Förändringar inom hälso- och sjukvården i Arjeplog	5
Nytt konstmuseum i Kiruna invigs	5
Kvalitet & Patientsäkerhet med Region Norrbotten som arrangör	5
Konferens på barnkonventionens dag den 20 november 2018.	6
Information om verksamhet	6
Försäkringsmedicinska utredningar	6
Sjukskrivningsprocessen och koordinerings-funktion	7
Utveckling av Norrbottens hälsosamtal	7
Kompetensutvecklande projekt inom hbtq+ och hälsa	8
Suicidprevention	9
ICDP/Vägledande samspel	10
Deltagande i ett samlat koncept för etikarbetet i norra regionen	11
Region Norrbottens arbete för att minska mobbning, hat och kränkningar	11
Patientsäkerhet	11
Länsstyrelsernas åiterrapportering till regeringen om förändringar i antal asylsökande	14
Ledningsrapport oktober månad 2018	15

Aktuella händelser

Nya regionfullmäktige på plats

Nu är nya regionfullmäktige på plats. De nya ledamöterna samlades på ett tvådagarsmöte i veckan och dagordningen innehöll en hel del formaliafrågor kring politisk organisation, där bland annat den nya regionstyrelsen valdes, och reglementen. Det antogs också en finansplan för 2019-2021, en sponsringspolicy och en policy mot mutor och korruption för att nämna några exempel. Under regionfullmäktiges sammanträde delades Region Norrbottens stipendium inom kultur och idrott ut. Stipendiet är ett av Sveriges största kulturstipendium och har delats ut sedan 1995. Även heders- och förtjänststipendium och två idrottsstipendier delades ut.

Dataskyddsförordningen och förbättrad informationssäkerhet

Den allmänna dataskyddsförordningen (GDPR) trädde i kraft 25 maj. Innan sommaren inledde den svenska tillsynsmyndigheten Datainspektionen en granskning för att undersöka om myndigheter och företag utsett dataskyddsombud. Enligt rapporten har brister konstaterats hos drygt 14 procent av de 412 företag och myndigheter som ingått i granskningen. Samtliga aktörer undviker viten och erhåller istället reprimander av Datainspektionen. Under hösten inledde Datainspektionen fler granskningar, vilka beräknas bli klara 2019. I andra delar av Europa har respektive tillsynsmyndighet inte stannat vid reprimander. Viten mellan 4 800 euro och 500 000 euro har drabbat både företag och sjukhus.

Med beaktande av GDPR och andra lagkrav kommer regionen att starta projektet Förbättrad informationssäkerhet. Projektet övergripande syfte är att säkerställa att regionen lever upp till gällande rätt inom informations- och personuppgiftshantering. Vidare kommer projektet att arbeta fram verktyg för att samtliga verksamheter inom regionen ska kunna förvalta sin information. Inom projektet kommer regionen att anställa en projektresurs på en period om 12 månader. Resursen kommer bl.a. att bistå projektet med det operativa dataskyddsarbetet.

Region Norrbotten lyfts fram som förebild inom avancerad klinisk specialistsjuksköterska (AKS)

Utredningen om framtidens specialistsjuksköterska som har överlämnats till Utbildningsdepartementet. I utredningen föreslås bland annat en ny specialistnivå, avancerad klinisk specialistsjuksköterska (AKS) och Övertorneå hälsocentral lyfts som ett gott exempel där man har kommit långt i frågan och där AKS skapar kontinuitet och trygghet för patienterna.

Det handlar om en specialistsjuksköterska som diagnostiserar, behandlar och följer upp patientens problem, vid behov i samarbete med en läkare. Region Norrbotten är en av de regioner som har kommit längst i arbetet, inte minst

inom primärvården och samtal med Luleå tekniska universitet pågår om att starta en AKS-utbildning för att fortsatt kunna ligga i framkant.

Hjärtsviktssjuksköterskor på Sunderby sjukhus tog hem Vårdförbundspriset

Sjuksköterskorna Karin Östling och Maria Haraldson från hjärtsviktsmottagningen på Sunderby sjukhus har fått ta emot ett av Sveriges största priser inom vårdområdet. Vårdförbundspriset som delades ut på Vårdgalan fick de för sitt arbete med att förbättra livet för patienter med hjärtsvikt.

SCIROCCO-projektet i mål, men arbetet mot hälsosammare regioner fortsätter

EU-projektet SCIROCCO (Scaling Integrated Care in Context), med målet att utveckla en sammanhållen och samordnad vård på regional nivå över hela Europa, höll i slutet av oktober sin slutkonferens i Bryssel. Region Norrbottens utvecklingsstrateg Lisa Lundgren och utvecklingsdirektör Lisbeth Löpare-Johansson höll flera anföranden på slutkonferensen om de norrbottniska erfarenheterna. De berättade också om Norrbottens kunskapsdelning med Baskien kring palliativ vård och Skottland kring innovationsutveckling. Det har varit ett viktigt lärande-projekt och regionen har fått ta del av erfarenheter från de andra länder som medverkat, för att utveckla hälso- och sjukvården i Norrbotten, men också för att undvika att göra misstag som ibland gjorts på andra håll. Regionen har också fått ett verktyg som kan hjälpa oss att dra slutsatser och nå samförstånd.

Begränsad tillgång på influensavaccin

Det råder brist på vaccin mot influensa, både i Sverige och i Europa. Nu rekommenderar Norrbottens smittskyddsläkare att sjukvården enbart vaccinerar personer som tillhör en riskgrupp.

För närvarande råder brist på årets vaccin mot säsongsinfluensa, detta gäller hela landet och även på Europa-nivå. Det är oväntat stor efterfrågan som gjort att såväl det upphandlade vaccinet Vaxigrip Tetra som ersättningsvaccinet Influvac Tetra i nuläget är restnoterade hos leverantören och det är oklart om det framöver kommer att gå att beställa ytterligare vaccindoser.

På många av Norrbottens hälsocentraler finns fortfarande influensavaccin, dock i varierande omfattning. I detta skede när tillgången på vaccin är begränsad rekommenderar smittskyddsläkarna i Norrbotten att sjukvården prioriterar de med störst medicinskt behov. Det innebär att enbart vaccinera personer som tillhör riskgrupperna.

Kritik från Konkurrensverket

Media har under november rapporterat om att norrlandstingen genom ett ”glapp” i upphandlingen av bemanningstjänster fått kritik från Konkurrensverket. I avsaknad av gällande avtal har direktupphandlingar genomförts för att upprätthålla en patientsäker hälso- och sjukvård. Detta har resulterat i att

myndigheten nu lämnat ett utkast till ansökan om upphandlingsskadeavgift och yrkar att förvaltningsrätten beslutar om skadestånd. Västerbottens läns landsting har varit den part som skött den gemensamma upphandlingen.

Förändringar inom hälso- och sjukvården i Arjeplog

Region Norrbotten har avtal med Arjeplogs kommun om köp av obs-platser och akut omhändertagande på jourtid. Avtalet upphör vid årsskiftet. Regionen och kommunen har förhandlat under en tid men inte kommit fram till en lösning om fortsatt köp av tjänst som för regionen blir för dyr.

Anledningen till att Arjeplogs kommun kräver högre ersättning från Region Norrbotten är att kommunen inte längre kan klara bemanningen med egen personal utan behöver hyra in sjuksköterskor. Det gör att kommunens kostnader ökar, vilket i förlängningen skulle göra avtalet med Region Norrbotten dyrare.

Vården för patienter i Arjeplog är emellertid säkrad även efter årsskiftet. De som har behov av slutenvård kommer, precis som idag att få vård vid sjukhuset i Piteå och det finns också möjlighet att vårdas i Arvidsjaur.

Beredskapen för läkare kommer att ökas till att även omfatta nattetid. Sjuksköterska och undersköterska finns i tjänst eller i beredskap kvällar, nätter och helger. Det innebär att den medicinska kompetensen kommer att finnas på plats i Arjeplog dygnet runt.

I Arjeplog finns också utrustning för distansteknik vilket gör att man kan konsultera läkare som finns någon annanstans i länet.

Nytt konstmuseum i Kiruna invigs

Den 22 november invigdes det nya länskonstmuseet i Norrbotten, Konstmuseet i Norr, av bland annat kungen. Museet inryms i nya Kiruna stadshus, som i augusti stod klart som den första byggnaden i nya stadskärnan.

Kvalitet & Patientsäkerhet med Region Norrbotten som arrangör

Den 20 november var det fullsatt i sessionssalen som rymmer 300 åhörare då Region Norrbotten för första gången arrangerade konferensen ”Kvalitet & Patientsäkerhet”. Dessutom följdes konferensen på videolänk från sex platser i länet. Konferensen är en sammanslagning av de tidigare konferenserna Utvecklingskraft & Patientsäkerhetskonferensen och blir en årligt återkommande mötesplats för inspiration och för att synliggöra utvecklingsarbeten. Ett genomgående tema var Region Norrbottens omställningsarbete mot hälsa och vård år 2035.

En lång rad olika förbättringsprojekt i regionen delade under dagen med sig av sina ”best practice”-projekt och dessutom föreläste inbjudna gäster från Socialstyrelsen om klagomålshantering, SKL om ett verktyg för förbätt-

ringsarbete och Myndigheten för vårdanalys om hur ett bra ledarskap kan visa vägen i vården och skapa utvecklingskraft.

På agendan stod också en presentation av delar av personalen på Kalix sjukhus som tidigare i år fick Region Norrbottens stora förbättringspris efter att undersköterskorna nattetid tagit över arbetet med provtagning från de biomedicinska analytikerna, som är svårrekryterade och hårt belastade.

Anders Vege från norska Folkehelseinstituttet i Oslo var huvudföreläsare och han berättade om hur de i Norge har utvecklat ett program för god vård av äldre och kroniskt sjuka patienter. Där är frågeställningen «Vad är viktigt för dig?» central. Arbetssättet handlar bland annat om att lärande nätverk, där kommun och sjukvård stärker sitt samarbete. Målet är att utveckla en personcentrerad hälso- och sjukvård som leder till en bättre hälsa.

Regiondirektör Veronika Sundström inledde dagen och moderatorer under dagen var utvecklingsdirektör Lisbeth Löpare-Johansson tillsammans med verksamhetsdirektör Anneli Granberg.

Konferens på barnkonventionens dag den 20 november 2018.

Barnombudsmannen, i samverkan med Länsstyrelsen i Norrbotten, Region Norrbotten, Luleå tekniska universitet och Norrbottens Kommuner, bjuder in till konferens på barnkonventionens dag den 20 november 2018.

Konferensen arrangeras inom ramen för kunskapslyftet Barnrätt i praktiken som Barnombudsmannen driver på uppdrag av regeringen. Kunskapslyftet ska sprida kunskap om hur arbetet med att genomföra barnkonventionen i kommuner, landsting och regioner kan utvecklas. För att nå ut till så många aktörer som möjligt kommer konferensen att genomföras både digitalt och på plats regionalt. Barnombudsmannen kommer sända digitala föreläsningar som visas på ett flertal parallella konferenser runt om i landet. Utifrån föreläsningarna kommer deltagarna ges möjlighet att reflektera och diskutera vad som behöver göras lokalt och regionalt för att ta arbetet med barnets rättigheter vidare.

Information om verksamhet

Försäkringsmedicinska utredningar

Regeringen har beslutat om ny Förordning om försäkringsmedicinska utredningar som kompletterar lagen (2018:744) om försäkringsmedicinska utredningar. Förordningen träder i kraft 1 januari 2019. Försäkringskassan har fått befogenhet att utfärda föreskrifter om vilka metoder som ska användas vid utförande av utredningar samt krav på personalens kompetens, skriftliga utlåtanden och landsting/regionernas redovisning av kostnader. Landsting/regioner kommer att kunna lämna synpunkter på förslagen.

Försäkringskassan ska fortlöpande bedöma behovet av utredningar och utarbeta årliga prognoser som meddelas varje landsting/region senast 15 oktober. Ersättning för genomförda utredningar utgår i enlighet med fastställd prislista. Regionen har även rätt till ersättning för central administration med 750 tusen kronor per år. Statens utgifter för försäkringsmedicinska utredningarna beräknas för 2019 till 250 miljoner kronor.

Sjukskrivningsprocessen och koordineringsfunktion

Regeringen har i årets budgetarbete utgått från budget 2018 vilket medför att ett antal tillfälliga satsningar föreslås förlängas. Genom överenskommelse mellan staten och SKL om en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2017-2018, har regionen fått stimulansmedel för att utveckla en koordineringsfunktion inom hälso- och sjukvården. Formerna för en permanent funktion har utretts och förslag till ny lag om koordineringsinsatser har behandlats av Lagrådet. Regeringen överväger andra åtgärder än bidrag genom överenskommelser för att samordna sjukskrivningsfrågan med hälso- och sjukvårdens övriga strukturer. En särskild utredare har fått i uppdrag att se över förutsättningarna för finansiell samordning mellan sjukförsäkringen och hälso- och sjukvården. Uppdraget redovisas senast den 30 november 2018.

För att landsting/regioner ska kunna upprätthålla nödvändiga tjänster i väntan på beslut om ny lag om koordineringsinsatser och förslag till finansiell samordning, vill regeringen förlänga överenskommelsen år 2019. Beslut fattas senast 20 december. Statens bidrag till hälso- och sjukvården för år 2019 beräknas till 1,3 miljarder kronor vilket motsvarar bidraget för år 2018.

Utveckling av Norrbottens hälsosamtal

Under hösten 2017 och våren 2018 har ett utvecklingsarbete genomförts när det gäller Norrbottens hälsosamtal i syfte att effektivisera hälsosamtalen och öka deltagarnas delaktighet.

Följande förbättringar har genomförts:

- Egen deltagarängång via 1177 har utvecklats. Det innebär att den som inbjuds till hälsosamtal går in via 1177 och besvarar enkäten. Den som ska utföra hälsosamtalet på hälsocentralen går in i enkätverktyget och plockar upp den ifyllda enkäten samt kompletterar den med ett antal frågor, mätvärden och provsvar vid samtalet med deltagaren.
- För att minska det administrativa arbetet för hälsocentralerna överförs uppgifter på personer i de aktuella åldergrupperna automatiskt till enkätverktyget från LISA (listningssystemet) och uppdateras veckovis. Det innebär att personalen slipper dra ut listor över aktuella deltagare som ska bjudas in. Hälsosamtalsutförarna på en hälsocentral kan fördela deltagarna sinsemellan i enkätssystemet genom att välja deltagare och sedan skicka inbjudan.

- Inbjudan till hälsosamtal kan göras direkt från enkätverktyget på två olika sätt, antingen med en bokad tid eller att man blir uppringd för att boka en tid. För de hälsocentraler som inför webbokning kan den bokade tiden enkelt av- och ombokas via 1177. Inbjudan skickas direkt från enkätverktyget, via en köpt tjänst som tar ut inbjudan och postar den. Kostnaden för detta står folkhälsocentrum för. I inbjudningarna finns en utförlig instruktion till deltagaren hur man loggar in på 1177.
- Statistikmodulen som finns i enkätverktyget har utvecklats och här kan hälsocentralen enkelt få fram hur många man har inom respektive åldersgrupp, hur många som fått inbjudan samt hur många av dessa som fått ett hälsosamtal. Även statistiken på hur hälsoläget ser ut på de som varit på hälsosamtal har utvecklats och är nu möjlig för verksamheten att ta fram på hälsocentralsnivå och närsjukvårdsnivå. Här kan man få en bra bild på vilka som kommer på hälsosamtal.

Alla utförare av hälsosamtal har erbjudits utbildning i det nya enkätverktyget under våren och hösten 2018. Utbildningar för nya hälsosamtalsutförare erbjuds kontinuerligt.

Antalet genomförda hälsosamtal under jan-aug 2018 var totalt 756. Detta är en ökning jämfört med samma period föregående år, då genomfördes 593 hälsosamtal. Genomförandegraden varierar kraftigt mellan hälsocentralerna, se Beställarenhetens uppföljning jan-aug 2018. Hälsocentraler som ej utfört hälsosamtal har fått begäran om rättelse. Under hösten har några av dessa hälsocentraler kommit igång med hälsosamtal.

Folkhälsocentrum deltar i temagruppen för riktade hälsosamtal som är en del av det nationella nätverket hälsofrämjande hälso- och sjukvård (HFS). I temagruppen ingår representanter från de nio landsting/regioner som bedriver riktade hälsosamtal, samt några från landsting/regioner som planerar att starta denna befolkningsinsats. Nätverket ansvarar för att utveckla och kvalitetssäkra metoden.

Kompetensutvecklande projekt inom hbtq+ och hälsa

Hbtq+-personer* är en särskilt utsatt målgrupp när det kommer till hälsa. I större utsträckning utsätts hbtq+-personer för fördomar, diskriminering och våld och har lågt förtroende för hälso- och sjukvården. Att Region Norrbotten satsar på kompetensutveckling inom hbtq+-frågor är ett viktigt sätt för att tydliggöra regionens värdegrund om alla människors lika värde. För att främja mänskliga rättigheter och den jämlika hälsan i länet behöver kunskapsnivån kring hbtq+-frågor höjas.

Under 2018 genomfördes ett projekt med syfte att öka kunskapen om hbtq+-personers situation. Projektet finansierades med medel från socialstyrelsen och söktes av folkhälsocentrum. Projektet hade två huvuddelar; kompetensutveckling samt undersökning av hbtq+-personers hälsoläge i länet. Kompe-

tensutvecklingen riktades internt till regionens medarbetare inom länets ungdomsmottagningar samt barn- och ungdomspsykiatri. En viktig del av satsningen handlade om att stärka samarbetet mellan regionens folkhälsocentrum, länets ungdomsmottagningar, barn- och ungdomspsykiatri och RFSL Luleå och norra Norrbottens län.

Projektets andra del var att undersöka hälsoläget för hbtq+-personer. Region Norrbotten har tidigare saknat underlag för målgruppens hälsa. Genom att ta fram ett regionalt underlag finns ny kunskap och nya möjligheter för att utjämna skillnader i hälsa hos målgruppen kontra övriga befolkningen. Det framgår i undersökningen att många unga hbtq+-personer i länet saknar tillit att vända sig till hälso- och sjukvården trots psykisk ohälsa och behov av stöd. Många undviker att söka vård på grund av oro att få ett dåligt bemötande. Undersökningen visade även att en stor del av respondenterna allvarligt övervägt att ta sitt liv. Undersökningens resultat stämmer överens med nationella studier.

Utifrån det regionala underlag som finns samt inspel från deltagarna medverkande i satsningen, har Region Norrbotten nu möjligheter att genomföra riktade insatser som gör skillnad för målgruppen. En slutrapport kommer att finnas tillgänglig på Region Norrbottens webb 5/12 2018.

*Hbtq+-personer står för homosexuella, bisexuella, transpersoner, queera samt personer som identifierar sig på andra sätt utöver heterosexuell läggning och/eller som cisperson. (En cisperson är en person som är i samklang med sin kulturs könsnormer. Med andra ord en person vars biologiska kön överensstämmer med deras juridiska, sociala och upplevda kön. Cisperson är motsatsen till en transperson.)

Suicidprevention

I början av 2018 initierades projektet Suicidprevention för barn och unga finansierat av medel från nationella överenskommelsen för psykisk hälsa. Projektet syftar till att identifiera och sprida metoder för att förebygga självmord hos barn och unga i åldern 0-24 i Norrbotten, med fokus på första linjen. Arbetet med suicidprevention är en del av arbetet med SAM (Samverka, Agera, Motivera), en arbetsmodell för att främja hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga i Norrbotten.

Utöver de insatser som nämnts i föregående RD-rapport har dessa aktiviteter genomförts under år 2018:

- En lathund för suicidprevention som riktar sig till vuxna som jobbar med barn och unga har tagits fram med konkreta råd, fakta, lästips och lokala kontaktvägar. Syftet med lathunden är att sprida kunskap och verktyg för att fler vuxna ska kunna känna igen och agera vid misstanke om att ett barn eller en ungdom har tankar på att ta sitt liv. Lathunden har spridits till en mängd olika verksamheter så som ungdomsmottagning, elevhälsa, barn- och ungdomspsykiatri, barnsjukvård, ambulanssjukvård, flykting-

medicinska enheten, Norrbottens idrottsförbund m.fl. Den finns även tillgänglig i PDF-format på www.norrbotten.se/suicidprevention.

- Ångestrappan, ett samtalsverktyg för att samtala med unga om ångest har tagits fram och spridning pågår till de verksamheter som möter unga med ångestproblematik. Samtalsverktyget har även nått nationell spridning i samband med BUP-kongressen i Luleå 24-25 april. Samtalsverktyget finns i PDF-format på www.norrbotten.se/suicidprevention.
- En PTP-psykolog inom BUP öppenvård har gått instruktörsutbildningen i Mental health firstaid (MHFA) – Första hjälpen till psykisk hälsa i februari 2018 och planerar att göra en satsning riktade mot unga hbtq-personer som är en riskgrupp för psykisk ohälsa och suicidalitet. En ny utbildningsomgång i MHFA har ägt rum vecka 43 på Karolinska institutet med tre deltagare från Region Norrbotten, två från kunskapsnätverket för samers hälsa och en från flyktingmedicinska enheten. Syftet med satsningen är att utbilda instruktörer som kan utbilda de grupper som möter unga personer som tillhör någon form av riskgrupp för att kunna identifiera och agera vid misstanke om psykisk ohälsa och suicidtankar.
- Föreläsningar om suicidprevention har arrangerats för bland annat Norrbottens idrottsförbund och Norrskens friskola i Boden. Förfrågningar om föreläsningar i suicidprevention har kommit från en rad olika aktörer som möter barn och unga.

ICDP/Vägledande samspel

Som en del av arbetet med SAM-modellen har fyra psykologer inom Föräldra- och Barnhälsan gått utbildning i föräldrastödsprogrammet International Child Development Programme (ICDP), även kallad Vägledande samspel på svenska. ICDP är ett program vars målsättning är att stödja och främja omsorgsgivarens kompetens och ett positivt samspel mellan barn och föräldrar. Psykologerna inom Föräldra- och Barnhälsan blev i september 2018 färdiga handledare och utbildare i programmet, med behörighet att utbilda i nivå 1 och nivå 2. Hittills har dessa utbildat 32 sjuksköterskor inom mödra- och barnhälsovården, Region Norrbotten i nivå 1, samt 14 sjuksköterskor i nivå 2.

Målet är att samtliga sjuksköterskor inom MVC och BVC, genom psykologerna i Föräldra- och Barnhälsan, ska utbildas i nivå 1 och 2 för att kunna använda sig av ICDP i de föräldragrupper de redan har inom ramen för sitt uppdrag. Förhållningssättet i ICDP är dessutom användbart i alla möten med barn, blivande föräldrar och föräldrar. Utvecklingspsykologisk forskning visar att kvaliteten och samspelet mellan omsorgsgivare och barn spelar en avgörande roll för barnets utveckling. Vår vision inom Föräldra- och Barnhälsan är att förhållningssättet i Vägledande samspel ska genomsyra verksamheten på MVC/BVC i hela länet och främja relationen barn-förälder.

Deltagande i ett samlat koncept för etikarbetet i norra regionen

Ordförande i Region Norrbottens etiska råd var den 30 oktober inbjuden att föreläsa på ”Etikens dag” som anordnades av Region Västernorrland. Deltagare på seminariet var medarbetare, tjänstemän och politiker. Syftet med föreläsningen var att ge praktiska exempel på hur det är möjligt att arbeta med etiska frågor i det vardagliga arbetet samt dela med sig av hur vi regionen framgångsrikt byggt upp en hållbar struktur och organisation för etikarbetet.

Region Norrbottens arbete för att minska mobbning, hat och kränkningar

Mobbning är ett samhällsproblem som drabbar cirka 60 000 barn och unga varje år. Mobbning, våld, hat och kränkningar bör förebyggas och unga i Norrbotten ska ges förutsättningar till en trygg uppväxt.

Region Norrbottens projekt Ung på nätet har haft som mål att minska ungas utsatt på nätet genom att bland annat sprida information om vad som är okej på nätet och var man kan hitta hjälp om man blivit utsatt.

Projektet har tillsammans med sina regionala samverkanspartners såsom t.ex. Polisen, Tjejjouren, Vildakidz och Norrbottens Idrottsförbund fokuserat på att nå ut med information till projektets målgrupper unga, föräldrar och de som jobbar med unga. En utbildningsfilm som tar upp ungas vardag på nätet är även framtagen, filmen som är gratis och fritt tillgänglig ska kunna användas i utbildningssyfte av skolor eller likande. Föreläsare som Caroline Engvall, Shanga Aziz och Elsa Dunkels har anlitats och genomfört föreläsningar och utbildningar för elever, idrottsföreningar och för de som jobbar med unga.

Projektet avslutas under december 2018 men har som målsättning att fortsätta sitt arbete under 2019-2020. Ett långsiktigt mål är att utreda hur regionens långsiktiga arbete bäst utformas för att bidra till minskning av kränkningar mot barn och unga och dess konsekvenser, och därigenom också bidra till en förbättrad utveckling av den psykiska hälsan hos regionens unga. Projektet har finansierats av Region Norrbotten, Sparbanken Nord, Piteå och Bodens Kommuner.

Patientsäkerhet

Patientsäkerhetsrond på Kiruna sjukhus och hälsocentralen Laponia i Gällivare

I oktober genomförde högsta ledningen, chefläkare med lex Maria ansvar och patientsäkerhet två patientsäkerhetsronder. På Kiruna sjukhus träffade ledningen personal, den lokala verksamhetsledningen, medarbetare och patienter på vårdavdelningen. Patienter och närstående beskrev god vård och fin personal men uttryckte oro för att åka hem eller oro för att kunna ta hand om den närstående när denne skulle komma hem. Medarbetaren beskrev att

många patienter transporteras mellan sjukhusen och att samverkan då blir extra viktig för att kunna ge en säker vård. Det efterfrågades bättre förutsättningar för distansöverbyggande teknik och konsultationer framförallt med röntgenkompetens. Ett flödesarbete runt transporter i samarbete med Gällivare sjukhus har inneburit förbättrad omvårdnad av patienterna som är i behov av vård på annat sjukhus.

I Gällivare på hälsocentralen upplevde patienterna bra tillgänglighet framförallt via 1177, men något sämre vad gäller telefon. Patienterna hade även möjlighet till medverkan i sin vård genom på komma till hälsocentralen och där själva kontrollerna sitt blodtryck eller blodsocker. Ett särskilt rum ("Hälsans rum") var iordninggjort med utrustning och information. På hälsocentralen hade man arbetat med uppgiftsväxling mellan fysioterapeuter och läkarna vad gäller rörelseorganens sjukdomar. Ett flödesarbete runt levnadsvanor hade lett till nytt arbetssätt som också medfört förbättrad journaldokumentation. De patientsäkerhetsrisker som diskuterades var risker relaterade till informationsöverföringen framförallt mot hemsjukvården som har ett annat dokumentationssystem.

Patienternas syn på psykiatrivården i regionen

Under perioden 1 mars- 31 maj deltog Region Norrbotten i den nationella patientenkäten (NPE) inom psykiatrin. Deltagande enheter i region en var Vuxenpsykiatri öppen och slutenvård, Barn- och ungdomspsykiatri öppen- och slutenvård samt Rättspsykiatri öppen- och slutenvård. Tyvärr saknas resultat från BUP slutenvård och Rättspsykiatrisk slutenvård på grund av för få svaranden.

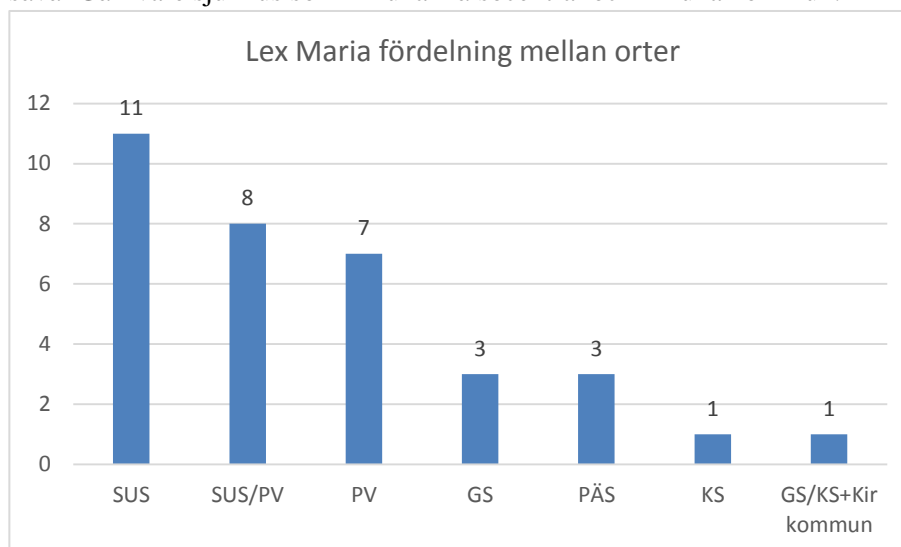
I stort upplever patienterna ett gott helhetsintryck och att de blir bemötta med respekt. Totalt sett är dock patienter inom psykiatrin mindre nöjda än inom den somatiska vården. Pat upplever framförallt att samordningen inte fungerar som den borde samt att de inte får tillräckligt med information. Männen har en något högre svarsfrekvens än kvinnor. Inom dimension tillgänglighet är åldersgrupp 60-74 år mest nöjda. Inom slutenvården är åldersgruppen 29 år och lägre lite mindre nöjda men upplever däremot att det emotionella stödet är bättre än övriga. Inga större ålderskillnader kan ses inom öppenvården förutom att den yngre åldersgruppen är mindre nöjd med information/kunskap.

Akutmottagningarnas enkät kommer att pågå från slutet av november och sex veckor framåt. Resultat till verksamheten presenteras i början av februari.

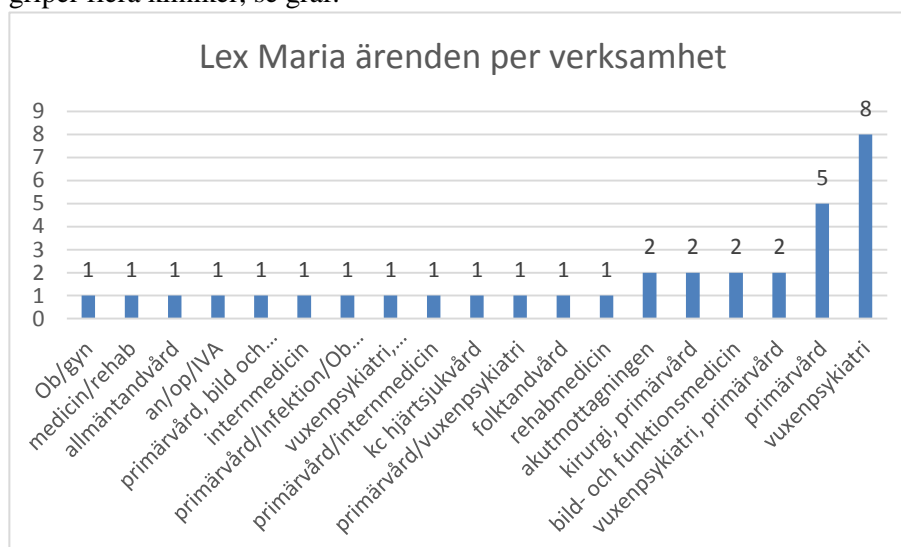
Lex Maria ärenden

T o m oktober är 34 ärenden aktuella. 19 av dessa berör Sunderby sjukhus och 16 primärvården, se nedan. Ett ärende av komplex karaktär involverar

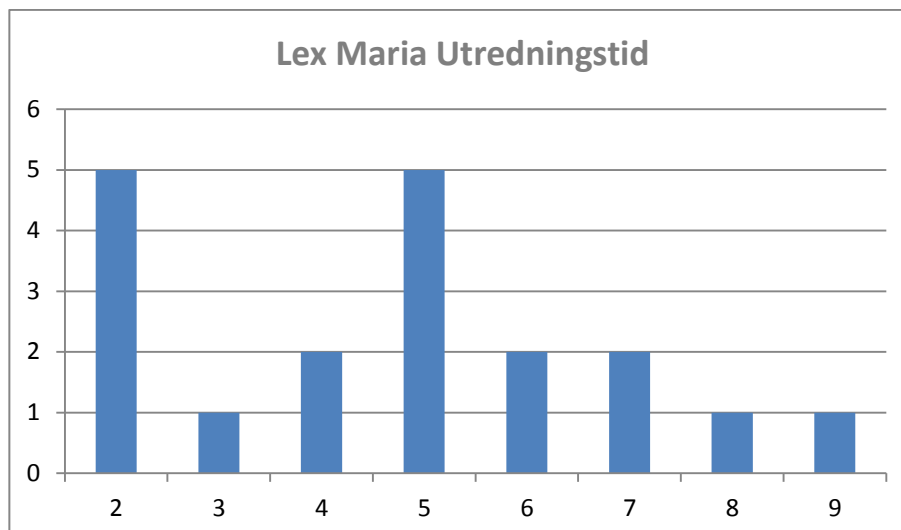
såväl Gällivare sjukhus som Kiruna Hälsocentral och Kiruna kommun.

Vuxenpsykiatri är aktuell i 12 ärenden varav 11 suicid. Många ärenden inbegriper flera kliniker, se graf.

I föreskriften står att utredningarna ska bedrivas ”skyndsamt”, men den tidigare föreskriften om att utredningen skulle vara klar inom två månader är borttagen. För de 19 ärenden som hittills har skickats under året är den genomsnittliga tiden från kännedom till inskick 4,8 månader, och 6 ärenden har dragit ut mer än ett halvår på tiden.

Utredningsresurserna är till stor del fördelade på divisionsstabber, få analysledare finns lokalt i verksamheterna. Från och med oktober månad har Funktionsområde Patientsäkerhet en egen resurs avsedd för de mest komplexa och svårutredda fallen.

Medarbetarundersökning och patientsäkerhetskultur i gemensam enkät

Regionen har mätt patientsäkerhetskulturen 2011, 2013 och 2016. Genom att kartlägga patientsäkerhetskulturen i en verksamhet går det att få värdefull information om medarbetarnas upplevelser av organisationens styrkor och svagheter. Den uttrycker organisationens vilja och förmåga att förstå säkerhet och risker samt viljan och förmågan att agera så att säkerhet kan främjas.

Nu har Sveriges Kommuner och Landsting tillsammans med en arbetsgrupp av kontaktpersoner inom patientsäkerhet tagit fram 11 frågeställningar som är viktiga i arbetet för en säkrare vård. I år kommer dessa 11 frågeställningar vara integrerade i regionens medarbetarundersökning (MAU). Undersökningen har påbörjats och i slutet av januari kommer resultatet att gå ut till chefer i verksamheterna. Resultatet ska sedan vara ett underlag för att på verksamhetsnivå arbeta vidare med att höja säkerhetskulturen.

Patientsäkerhetsutbildning för chefer och ledare

Den 12 november startade regionens patientsäkerhetsutbildning för chefer och ledare. Utbildningen är ett komplement till den fördjupade utbildningen i patientsäkerhet som startat under hösen, men mer inriktad på chefens roll och ansvar i patientsäkerhetsarbetet, gällande lagar och föreskrifter som styr patientsäkerhetsarbetet, säkerhetskulturen samt metoder och verktyg som utgör stöd i patientsäkerhetsarbetet.

Länsstyrelsernas återrapportering till regeringen om förändringar i antal asylsökande

För fjärde året har Länsstyrelserna tagit fram och sammanställt lägesbilder för kommuner och landsting/regioner i respektive län avseende vilken på-

verkan som aktuella förändringar i antal asylsökande och nyanlända har för verksamheterna inom socialtjänst, skola och utbildning samt hälso- och sjukvård. Lägesbilden omfattar en bedömning av beredskap och kapacitet i förhållande till lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Landstingens/regionernas samlade bedömningar om verksamheter inom hälso-och sjukvård pekar på att nivån av påverkan har minskat vad gäller akutsjukvården, tandvården, barn- och ungdomspsykiatri och annan vård, medan den marginellt har ökat inom primärvården. De sammanvägda resultaten inom psykiatri och barn- och mödravården är i stort sett oförändrade, där flertalet av landstingen/regionerna bedömer nivån av påverkan som måttlig, både i de tidigare mätningarna och i denna mätning.

Ledningsrapport oktober månad 2018